

LBRIS | We know
DOINA RUȘII

ZAVAI DOC

în anul iubirii

Bookzone
BUCUREȘTI, 2024

CUPRINS

I. ANUL CEL MAI BUN 5

II. CARTEA MATILDEI 147

POST-SCRIPTUM 263

III. ZAVAIDOC 267

1. Începusem școala și alergam ca bezmetica pe bulevardul Elisabeta, citind afișele de cinema, oprindu-mă pe la vitrine, mai ales la bomboneriea cea nouă, vizavi de Hotel Princiar, unde aveai ce să vezi: o femeie și un bărbat stăteau la o masă de dantelă, pe care se găseau toate bunătățile lumii, de la fondante la bezele și prăjiturele cu nucă, figurine de ciocolată, învelite în staniol, și bănuți de marțipan, halva cu fistic și contese mici, glazurate în culori de petunii și trandafiri. Și de-ar fi fost doar atât! Dar în fiecare săptămână femeia și bărbatul, care stăteau nepăsători la masa lor albă, își schimbau hainele și aflai dintr-un carton, aninat lângă tâmplă, de unde și le cumpăraseră în acea săptămână. *Îmbrăcată de la madame Lisette*, scria lângă femeie, care avea mereu o față uimită, din cauza sprâncenelor cam prea arcuite, desenate cu peniță numărul 3, și pe care am visat-o multe nopți mișcându-se printre oameni, cu buzele vopsite bordeaux, înnoite periodic cu ulei sau creme, înaltă și incredibil de slabă, cum sunt toate manechinele din ipsos.

Și mă mai opream pe la parfumuri, treceam cu indiferență pe lângă liceul „Lazăr”, de unde adeseori răzbătea câte o trompetă, încât ajungeam acasă mereu cu întârziere și o găseam pe mama pachet de nervi, cu masa pusă și aperitivele pe jumătate duse. Tata mustăcea, mai ales după ce începeam să fac mofturi, pentru că nu-mi plăcea supa, parcă îl văd scotocindu-se în buzunarul vestei, iar când prindea un

moment, îmi strecura lei să-mi iau ceva bun, în timp ce mama mă amenința continuu dacă nu mănânci ciorbă, zicea ea, o să ți se usuce stomacul și-ajungem iar la doctorul Carniol ori, și mai rău, o să trăiești tot restul vieții cu un furtun aninat de burtă, ca unchiul Damian, de la Buzău – un văr al mamei, care venea la București cam de două ori pe an și dormea o noapte în camerele de la mansardă, pe care mama le închiria uneori, așa cum s-a întâmplat și în acea toamnă.

Eram la masa de prânz, iar Noni ne pusese deja ciorba în farfurii. Tata își ridicase ochelarii pe frunte, pe fereastră intra lumina sudului, albă și caldă, și-am auzit-o pe mama spunând:

– Să știți că am închiriat mansarda, partea dinspre bulevard, pe șase luni.

Oricum nu mă duceam pe-acolo, pentru mine informația nu avea importanță.

– O să-l cunoașteți diseară, a adăugat ea, și ne-am văzut mai departe de masă, fiecare de farfuria lui.

Pe vremea aia coboram deseori în salon, care era la etajul întâi.

Toată viața noastră se derula în acea casă, în care totul părea simplu și nesfârșit. La parter erau magazinul de pălării și croitoria tatălui meu. La etajul întâi aveam salonul, bucătăria, băile și alte încăperi, pentru musafiri. Dormitoarele ocupau etajul al doilea, iar la mansardă aveam două apartamente pentru închiriat.

Cel mai mult îmi plăcea să cobor în magazin, unde venea toată protipendada orașului, pentru pălării de toate neamurile și mănuși fine ori alte accesorii pe care nu le găseai nicăieri altundeva. Auzeam uneori și pe la școală câte o fată pomenind de magazinul Larique, de unde își luase mănușile, iar în

LIBRIS | We know books

voce î se strecura un strop de aroganță, care mă făcea și pe mine să mă umflu în pene. Totuși nu mă laudam niciodată. Tata mă dăscălise în privința asta. Când cineva insista să știe cu ce se ocupă ai mei, spuneam întotdeauna afaceri și zâmbeam enigmatic. Nu e bine să știe lumea prea multe despre tine, spunea tata, cu toate că atelierul lui de croitorie era la fel de cunoscut ca Larique, iar el era foarte mândru, invocându-i pe clienții care ziceau că nicăieri nu găsești un costum bun ca la Maxim.

Nici măcar prietenele mele, care erau doar două, nu știau foarte multe despre asta.

Abia târziu, după ani buni, am înțeles de ce țineau părinții mei așa de mult la discreție.

În ziua aia mi-am făcut lecțiile, am răsfoit dicționarul la fereastră, cu intuiția că începe alt timp, cu descoperiri colosale, care aveau să mă scoată din plăcerile de atunci, legate în primul rând de fereastra camerei mele și de bulevardul Elisabeta. Puteam să număr toate mașinile care treceau, respectiv într-o oră număram până la patruzeci de automobile, fără să pun la socoteală tramvaiele sau trăsurile ori, uneori, căruțele cu vagon. Număram chiar și pasagerii coborâți din tramvai ori baloanele care se ridicau, o dată pe zi, de pe strada Brezoianu, unde pe atunci se țineau conferințe. Tata era de părere că după război s-a umplut Bucureștiul de atenee și case de discuții simandicoase. Am niște clienți, zicea el, care îmi aduc regulat pliante și invitații. Pentru că și tu, îl apostrofa mama, prea te dai intelectual, iar Noni râdea de fiecare dată spre mine, complice și enervant.

În Brezoianu era un ateneu, iar la final, în semn că se terminase conferința sau ce fusese, lăsau să zboare vreo cincizeci de baloane galbene. Iar eu priveam baloanele și le număram, în mod absurd.

Urma să-l cunoaștem pe chiriaș, mi-l imaginam deja ca pe ceilalți: stânjenit, cu cheie și costum provincial, la două rânduri. Aveam la cină găscă, cu mult hrean, și prăjitură cu mere și ne făceam de lucru prin salon. Eu așezam tacâmurile peste niște șervete verzi, de *chiffon*, când s-a deschis ușa.

Prima impresie mi-a rămas intactă și-n ziua de azi. Nu era vorba de cum arăta, ci de ceea ce împrăștia în jur, umplând camera, acel ceva care-ți topește cuvintele și te face să uiți de tine, să stai cu sufletul întreg la fereastră și să speri nebunește ceva imprecis. Era un bărbat tânăr, făcut să te îndrăgostești de el la prima vedere. Când aud de dragoste fulgerătoare, în primul rând la el mă gândesc. Era dichisit, după cum am aflat, pentru o chermeză particulară. Purta un sacou mătăsos, aproape gri, asortat cu o eșarfă pepită. Nu mai știu ce spunea. Dar orice cuvânt ieșit pe gura lui ți se oprea drept în inimă și se topea instantaneu, fără să-ți lase ocazia de a mai scăpa de el vreodată.

— Domnul este noul chiriaș, a spus mama, iar el a continuat cu voce înaltă:

— Ică Teodorescu, încurajându-ne să ne spunem numele cu aceeași sonoritate, pentru că, așa cum aveam să aflăm după aceea, îți impunea tonul și ritmul lui, indiferent în ce stare te-ai fi aflat. De fapt, am patru invitații în noaptea asta, ne-a spus el, iar tata, nu știu de ce, s-a ridicat în picioare, ca și cum ar fi vrut nu neapărat să-l conducă, cât să-l ajute să-și ducă la îndeplinire toate cele patru angajamente.

Nu știu ce vârstă avea și nici nu vreau să calculez. Era tânăr, de fapt, incredibil de tânăr și de atent. Îl priveai și erai a lui pe tot restul vieții.

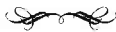
Abia la plecare am văzut că ține în mână o pălărie și un baston, ambele alburii.

LIBRIS

We know
books

— Am auzit de el, a zis mama, după ce plecase demult, lăsând în urmă un parfum vag, de vară și de apă sărată. Cântă pe-aici, pe la grădina de peste drum, și, nu știi de ce, lumea îi spune Zavaidoc, cred.

— Țsta e Zavaidoc, vrei să zici?! s-a bucurat tata, păi îl știi bine, adică l-am auzit cântând. Într-adevăr, cântă aici, peste drum de noi, la grădină.

2. De câteva ori l-am văzut urcând spre mansardă, iar odată ne-am întâlnit în hol. Venise să folosească telefonul, pe care noi îl țineam mai mult pentru eventuale urgențe, de exemplu, dacă fratelui meu i s-ar fi întâmplat ceva.

Se lăsase frigul și era îmbrăcat cu un *trois-quarts* bleumarin, asortat cu pălăria, care părea croită pe capul lui. Purta ghete și se sprijinea într-un baston gălbui.

Am trecut pe lângă el, prefăcându-mă că urc spre camera mea, dar m-am lipit de zid, ca să ascult convorbirea. A salutat și și-a spus numele, adăugând imediat: Da, cu un vin bun, de metoc! Bine, atunci la ora 6, acolo, după ce ascultase o grămadă de timp ce-i spune celălalt, de la capătul firului. S-a întors să coboare și nu m-am putut abține, am mai aruncat o privire. Mergea legănat, iar de sub guler i se vedea eșarfa ca o petală de crin. Și brusc a întors capul și-a zâmbit, încât era să leșin. Știa că mă uit după el, nu se întorsese întâmplător. M-am convins de asta cu alte ocazii: avea un simț telepatic, o antenă care transmitea neîntrerupt și culegea toate emoțiile din jur.

Și pe la școală se vorbea despre el, nu mai știi exact în ce context, dar lumea îi pomenea numele

ca pe al unui apropiat, parte din cartier ori chiar din familie. Totuși nu puteam să mă laud că locuim sub același acoperiș cu un cântăreț care era pe val. Puțină lume știa că închiriem apartamente, îndeletnicire de care pe-atunci îmi era jenă. Ascultam bârfele și răsfoiam o carte de stenografie, fascinație care trecuse pe locul întâi de săptămâni bune. Era uluitor câte lucruri poți să ascunzi într-o stenogramă, mai ales în cele însoțite de desene. Colega mea de bancă adusese unul decupat dintr-o revistă, ceva care din prima clipă mi s-a părut genial.

— Uită-te aici, fetiço, m-a luat ea peste picior, e un desen cu cifru, în care stă ascunsă o mărturisire teribilă!

— Astea sunt stenograme?

— Aiurea! Asta e artă modernă! Cel mai mare pictor din lume a făcut chestia asta.

Erau mai multe linii și figuri geometrice, prinse în câte o pată subțire, ca un nor prin care ochiul cuiva încerca să aleagă adevărul din cifre.

— Uită-te bine, printre liniile astea sunt niște mâzgălituri mici, care, de fapt, sunt stenograme, fraze notate simbolic, linii între care se plimbă musculițe minuscule, povestind prin mișcările lor toată istoria lumii.

Lola știa multe. Nu puteam s-o uimesc cu nimic. Și-avea și-o siguranță, care mie-mi lipsea pe-atunci, dar, în tot cazul, ce aflam de la ea aduceam acasă și-i bombardam pe-ai mei cu informații, exact cum făcea Lola cu mine. Așa s-a născut dorința mea de-a învăța arta stenografiei și, după multe discuții cu mama, m-am înscris la un curs.

— Ce-ți trebuie? s-a enervat mama. Mai bine te pregătești pentru ciclul superior, îți termini școala și

pe urmă n-ai decât să faci ce vrei. Ești un copil încă, ce nevoie ai de chestia asta, care e pentru secretare?

— E metoda Stahl, îi explicam eu, pentru spioni și mesageri de război.

— Asta ne mai lipsește acum! Să ne facem spioni! În loc să-mi dai o mână de ajutor în magazin, îți umblă prin cap războaiele, Doamne ferește să mai vină vreunul!, eu cred că, după ce-a trecut ăsta, doar nebun să fie cineva să se mai gândească la vreun război.

Până la urmă, tot tata a decretat că n-are ce să-mi dăuneze, dacă era doar o oră pe săptămână, neapărat după cursuri.

— Atâta timp cât iei note bune, n-ai decât să înveți și Morse, dacă asta îți place.

El a plătit cursurile, în timp ce mama striga în gura mare:

— Să nu-mi spui cât costă, te rog, că mă îmbolnăvesc!

Ea făcea economii la sânge, deși nu era nevoie, și multă vreme am regretat că nu fuseseră mai risipitori. Cei mai mulți bani ajungeau la fratele meu, student la Paris. De fapt, nici nu mai era student, ci acum făcea o specializare, ocupându-se mai mult cu exporturile, căci el găsea producători de pălării pentru magazin, iar mama nu mai contenea să-l laude:

— Alfred va ajunge bine de tot! Curând-curând, ne deschidem magazin la Paris.

Pentru mine, stenografia a fost o pasiune. Visam pe-atunci să scriu repede tot ceea ce auzeam mai de soi, așa cum s-a și întâmplat, căci am pus mult sânge în acele cursuri, care au meritat fiecare bănuț. Dar în primul rând voiam să-mi scriu secretele, lucrurile pe care nu le știa nimeni. Deși Lola mi-a adus într-o zi

Stenografia lui Stahl, ea n-a învățat niciodată și nici n-a mai vrut să vorbească despre asta.

Pe la Crăciun, deja scriam cu mare viteză, notând tot ce spuneau profesorii. Partea proastă e că uneori mai scăpam și prin temele uzuale câte un cuvânt prescurtat, chiar și-așa, n-am spus nimănui că învățasem stenografia, de teamă să nu rătă de mine, mai ales după ce Lola se îndepărtase cu totul de subiect. Și-așa mă luau peste picior la școală din cauza numelui, pentru că apăruseră niște prăjituri la *Frederic*, cu frișcă și fructe, care se numeau *caroline*. Ori de câte ori mă striga la lecție vreun profesor, auzeam în șoaptă: cu căpșuni sau cu piersici?

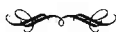
În vacanța de Crăciun a apărut Alfred și-a fost bucurie generală. Mi-a adus o rochie cu guleraș de dantelă și un afiș mare cu Douglas Fairbanks, altă poză decât în afișul care trona pe tot bulevardul. Am văzut *Robin Hood* de două ori, o dată pe la începutul lui decembrie și a doua oară cu Alfred, înainte de sărbători. Dar noutatea a fost aparatul fotografic. Era ceva de neînchipuit, iar atunci, cred, am și făcut niște poze pe stradă, în fața magazinului, cu toată familia. Alfred era atât de încântat de aparat, încât umbla cu el la gât, aninat de o curelușă subțire.

Câteva zile am tot avut musafiri, iar de Ignat, mama a pregătit un prânz special, pentru că urma să vină și o prietenă a lui Alfred, despre care știam că își face doctoratul la Paris.

— Nu mai avem când s-o invităm, că de Crăciun suntem plecați.

Mama a crezut că e bine să-l invite și pe chiriaș. Poate ne cântă ceva, a zis ea, deși bănuiam că ar fi invitat pe oricine, numai să nu se concentreze toată atenția pe acea necunoscută, pe care Alfred o numise prietenă și atât.

— O prietenă bună, maman, ce nu înțelegeți? Nu trece totul prin paturi și dormitoare!

3. Apariția acestei prietene m-a pus pe gânduri și multe zile am rememorat discuția de la masă.

— Fanny, s-a recomandat ea.

Era o fată despre care merită să spun două vorbe. Te privea într-un fel anume, parcă așteptând de la tine un mesaj important. Și nici nu a venit singură, ci cu o prietenă, despre care nu ne-a spus prea mult, un fel de umbră a ei.

Tata rămăsese cu ochelarii pe frunte, în mod evident consternat, iar maman o punea la curent, prezentându-ne pe fiecare.

— Ea este Carolina, sora lui Alfred, îi spunea ca și cum i-ar fi zis: foarte bine, dacă mi-ai luat băiatul, n-ai decât să ne iei și pe noi, la pachet, mai ales pe soră-sa, care, uită-te bine, e destul de greu de suportat.

Dintr-odată, privind-o pe musafiră, nu mai voiam să fiu Carolina. Suna atât de desuet și dulceag. M-am fâstâcit, mai ales că în ușă apăruse și chiriașul, cu fondante de la cofetăria Popovici și o sticlă de vin. Stătea cu bomboanele în mână, tot un zâmbet, iar eu rămăsesem în picioare și, de teamă să nu pierd momentul, am spus ceva cam tare:

— Carol! Așa mă cheamă. Carol și atât.

Un moment a fost tăcere și ai mei erau jenați, deși nu vedeam de ce, iar chiriașul a început să râdă. Și, Doamne, ce râs avea! Părea ieșit din câteva camere și trecut în viteză din salon în bucătărie și apoi pe scări, până în stradă.

LIBRIS | We know books.
Îmi amintesc perfect tot ce-a urmat.

Mama a avut ideea proastă s-o întrebe pe Fanny ce studiază, iar o bună bucată de vreme, până pe la friptură, am ascultat cea mai aiuristică poveste despre culturile agricole ale viitorului. Fanny voia să creeze ploaie artificială și dădea amănunte științifice care ne puseseră cu botul pe labe, pentru că nimeni de la masă nu mai auzise ceva similar. Nici măcar fratele meu, pe care-l credeam genial, nu știa prea bine despre ce vorbea Fanny, dar noi, toți, inclusiv chiriașul, o ascultam ca pe un profet. Vorbea despre combinații chimice, despre tratarea norilor cu săruri radioactive. Povestea despre spații deșertice, cu nisipuri mișcătoare și cămile adormite de lene, peste care ea, Fanny, prietena fratelui meu, avea să aducă ploaia. Mai întâi ca o burniță, apoi în torente calde, care cu timpul vor transforma dunele de nisip, iar cămilele se vor odihni la umbra copacilor și peste deșert vor înflori garoafe și vor crește pepeni-verzi și viță-de-vie.

Zavaidoc o privea fascinat, el fiind și cel mai curios dintre noi. Punea întrebări despre substanțele folosite, încât ai fi zis că de mâine urma să se apuce și el de adus ploaia.

— Exact cum bănuiam, a șoptit Zavaidoc, numai faptele contează până la urmă.

N-a comentat nimeni, dar fraza asta mi-a rămas întipărită în minte. În liniștea care se lăsase, am auzit-o în sfârșit și pe cealaltă femeie, care părea să fie mută și care se recomandase Matilda.

— Eu cred că dragostea contează cel mai mult în lumea asta, a zis ea și, pentru că nimeni nu a comentat, a continuat cu o voce profundă, cam plină de încredere și de ifose: dragostea mișcă astrele și-o ajută pe Fanny să aducă ploaia.